

گزارش

محمدرضا شرفی خوشان

دبیر علمی مهم‌ترین جشن ادبی کشور شد

جوان‌گرایی در جایزه جلال

فرهنگ و هنر: جایزه ادبی جلال در آذر ماه هر سال مقارن با تولد جلال آل احمد برگزار می‌شود. این جایزه اسمال مانند سال‌های قبل دوازدهمین دور‌هاش را در حالی سبزی می‌کند که محمدرضا شرفی خوشان را به عنوان دبیر علمی این دوره جایزه معرفی کرد. از سال ۱۳۸۷ که اعلام کرد قرار است ۱۱۰ سکه به برگزیدگان هر بخش جایزه بدهد به عنوان گران‌ترین جایزه ادبی شناخته شد، بماند که در همان سال اول این جایزه در هیچ بخش، برگزیده‌ای نداشت و خانه کتاب به عنوان برگ‌زارکننده این جایزه عنوان ۱۱۰ سکه را بدون اهدای آن فقط پدک کشید. گران بودن جایزه موجب شد تمام رویدادها و اخبار مرتبط توسط نویسندگان و رسانه‌ها رصد شود و این جایزه تقریباً از همان سال‌های آغازینش با حاشیه همراه بود. از گرانی جایزه و ندادن سکه به برگزیدگان گرفته تا اعلام نکردن داوران و اعضای هیئت علمی در سال‌های اولیه برگ‌زاری و نوع انتخاب دبیرهای علمی و اجرایی.

نخستین دوره جایزه ادبی جلال در سال ۱۳۸۷ توسط خانه کتاب با دبیری اجرایی علی شجاعی صائین برگزار شد و تا ۶ دوره این جایزه با همین ترکیب و هیئت علمی ثابت برگ‌زار شد و حتی اعضای هیئت علمی هم همه از یک طیف و یک جریان ادبی بودند و تنوع نگاهها و جریان‌های ادبی در این جایزه وجود نداشت. وزارت ارشاد در دوره هفتم، برگ‌زاری این جایزه را به بنیاد شعر و ادبیات داستانی ایرانیان سپرد. بنا بر این تغییر، هم دبیر اجرایی جایزه تغییر کرد و هم دبیران علمی و هم اعضای هیئت علمی. مسئله شفاف‌سازی که یکی از مطالبات نویسندگان از این جایزه بود، از همین دوره اتفاق افتاد. برگ‌زارکنندگان تلاش کردند ضمن اعلام اسامی داوران و اعضای هیئت علمی و انتخاب چهره‌هایی از طیف‌های مختلف ادبی، نگاه‌های انتقادی مبنی بر عدم شفافیت جایزه را از بین ببرند. مهدی قرنی، مدیر بنیاد شعر و ادبیات داستانی در کسوت دبیر اجرایی این جشنواره تلاش کرد هر دوره از جشنواره انتقاداتی را که نسبت به جشنواره مطرح می‌شد، از بین ببرد.

این تغییر به اسناد‌های بود که علی جنتی، وزیر ارشاد وقت در اختتامیه هفتمین دوره جایزه جلال بر این مسئله اعتراف کرد و گفت: «این دوره جایزه جلال نسبت به ۶ دوره قبلی از شفافیت و صراحت بیشتری در برنامه‌ریزی و اجرا بهره می‌برد؛ به طوری که پیش از برگ‌زاری اختتامیه اسامی داوران و برگزیدگان اعلام شد و همه آثار حاضر در جایزه نیز نام همه آثار اعلام شد که این مسئله خود بیانگر همین موضوع است. اصلاح شیوه‌نامه و دعوت از همه برای شرکت در این جایزه، امکان حضور همه گرایش‌ها و سبک‌ها را فراهم ساخت و تلاش شد از همه ظرفیت‌های فرهنگی کشور و شخصیت‌ها در ترکیب هیئت علمی داوران استفاده شود». در سال‌های بعد و در دوره نهم، قرنی در مقام دبیر اجرایی با کم کردن تعداد سسکه‌ها از ۱۱۰ به ۳۰، باز هم کاری کرد تا در هفته‌های نزدیک به برگ‌زاری این جایزه، جایزه ادبی جلال در صدر اخبار باشد آن هم با این تیتر: «سکه‌های جایزه ادبی جلال کم شد». قرنی همان‌زمان برای این تغییر چنین پاسخی به رسانه‌ها داد: «طبق مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی، میزان جایزه جلال در گذشته ۱۱۰ سکه بود. این تعداد سکه از میزان جایزه‌ای که به نشان درجه یک می‌دادند، بیشتر بود. به همین دلیل و با توجه به اینکه ظرفیت حوزه ادبیات ما در جواز یک سالانه هیچ‌وقت به اندازه نشان درجه یک ملی نبود، همیشه این چالش دربارۀ جایزه وجود داشت و تقریباً هیچ‌گاه (به جز یکی ــ دو مورد استثنا) این میزان جایزه به برنده داده نشده است». بعد از این دوره نویسندگان نفس راحتی کشیدند که با کم شدن سکه‌های این جایزه، امکان دارد از این پس نامشان به عنوان نویسنده برتر در بخش‌های مختلف اعلام شود و برنده جایزه ۳۰ سکه‌ای شوند و بخش‌های جایزه جلال بدون برگزیده نخواهد بود.

امسا مهم‌ترین تغییر جایزه جلال را از ابتدا تا دوره دوازدهم می‌توان تعدد چهره‌های دبیران علمی این جایزه عنوان کرد. همان طور که گفته شد غیر از دوره اول و دوم که به ترتیب محمدعلی رهنمایی و علی اوجبی، دبیر علمی این جایزه بودند، در چهار دوره متوالی مجید حمیدزاده، دبیر علمی این جایزه بود اما از دوره هفتم با تغییر دبیر علمی این جشنواره، هر سال این جایزه به سمت انتخاب دبیرانی رفته که بیشتر به عنوان نویسنده بین مردم شناخته می‌شدند تا یک مسئول اجرایی. منیژه آرمین، شهریار عباسی، محمدرضا باباری و محمدرضا شرفی خوشان همواره آثارشان منتشر شده و توسط مردم خوانده شده است. البته ناگفته نماند انتخاب این افراد به عنوان دبیر علمی، فضای رسانه‌ای هم برای این جایزه ایجاد کرد. منیژه آرمین که به عنوان نخستین زن دبیر جایزه جلال معرفی شد و برگ‌زارکنندگان خواستند با انتخاب او اعلام کنند زنان در ادبیات داستانی به جایگاه ویژه‌ای دست پیدا کرده‌اند. دوره بعد با انتخاب شهریار عباسی و انتقاد محمدرضا سرشار و نوشتن نامه او به وزیر مبنی بر تغییر مسیر یک جایزه ادبی دولتی با انتخاب عباسی، این جایزه وارد حاشیه‌های تازه‌ای شد البته قبل‌قرنی پاسخ قاطعانه‌ای به انتقادها داد و عباسی را به عنوان یک نویسنده انقلابی و حامی جمهوری اسلامی معرفی کرد و حالا انتخاب محمدرضا شرفی خوشان به عنوان دبیر علمی دوازدهمین دوره جایزه ادبی جلال.

محمدرضا شرفی خوشان کیست؟

انتخاب محمدرضا شرفی خوشان به عنوان دبیر علمی دوره دوازدهم در نوع خود انتخاب خاصی بود. این خاص بودن به دو دلیل است. اول اینکه شرفی خوشان با اثر «بی‌کتابی» برگزیده هفتمین دوره جایزه جلال در بخش رمان شد و دلیل دوم هم به دلیل جوان بودن این نویسنده است. این جوانی نه به لحاظ سن (که البته نویسنده ۴۱ ساله چهاره جوانی برای دبیری جایزه ادبی جلال است) بلکه بیشتر به دلیل ورود تازه محمدرضا شرفی خوشان به عرصه نویسندگی است. محمدرضا شرفی خوشان متولد ۱۳۵۷، مدرس ادبیات فارسی، نویسنده و شاعر ایرانی است. وی پات رمان «بی‌کتابی» جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران را بخش ادبیات و دربر معاصر در دوره سی و پنجم را بدست آورد. نکته جالب درباره خوشان پرداختن او به تمام جنبه‌های ادبی است. وی در کارنامه ادبی خود کتاب غزل، شعر سپیده، رمان برای نوجوان و همچنین رمان برای بزرگسال را دارد که اتفاقاً اکثرشان موفق به دریافت جایزه شده‌اند. مجموعه داستان «بالای سر آب‌ها»، رمان‌های «بی‌کتابی»، «عاشقی به سبک ونگوگ»، «موهای تو خاله مایه‌هایست» و... آثار او هستند. انتخاب محمدرضا شرفی خوشان به عنوان دبیر علمی این دوره جایزه جلال نشان می‌دهد جشنواره ادبی جلال پیش از گذشته در مسیر حرفه‌ای شدن و انتخاب‌های حرفه‌ای گام بر دارد.

گفت وگو با هنرمند خطاط خادم امام رضا علیه السلام

آرزو دارم خوشنویسی فراگیر شود

فرهنگ و هنر/خدیجه زمانیان/نگار خانه

رضوان مشهد همراه با شروع ماه مهر نمایشگاهی با عنوان «مهر قلم» آثار هنرمند خوشنویس حسین کافی مشنهدی را در معرض دید عموم گذاشته است. این نمایشگاه که از ۳۰ شهریور آغاز شده تا ۴ مهر در نگارخانه رضوان میزبان حضور علاقه‌مندان به هنر خوشنویسی است.

گفت‌وگوی امروز ما با هنرمندی است که در سن ۴۰ سالگی شروع به آموزش خوشنویسی می‌کند و آن قدر تلاش می‌کند تا اینکه موفق می‌شود در مدت سه سال آموزش‌های لازم را ببیند و به موفقیت‌های زیادی برسد.

حسین کافی مشهدی متولد ۱۳۲۰ مشهد است. او پس‌دون رفتن به کلاس و گذراندن دوره‌های آموزشی، بعد از آنکه یکی از خوشنویسان مطرح به او می‌گوید استعداد خوشنویسی دارد، شروع به تمرین خوشنویسی می‌کند. خط استادان بنام مثل استاد حسین میرخانی را مقابلش می‌گذارد و از روی آن شروع می‌کند به نوشتن. تمرین او تا آنجا پیش می‌رود که وقتی در سن ۴۰ سالگی از سبزوآر به مشهد می‌آید یکی از استادان خوشنویسی به او می‌گوید خطش خیلی شبیه استاد میرخانی شده است. بعد از اعتراف استاد، تصمیم می‌گیرد به صورت حرفه‌ای آموزش ببیند. او به مدت سه سال زیر نظر مرحوم استاد مهدیزاده آموزش می‌بیند و در این مدت می‌تواند گواهی‌نامه‌های متوسط خوشنویسی و عالی را از انجمن خوشنویسان اخذ کند.

معلم خوشنویس

از آن جایی که حسین کافی در هنرستان تدریس می‌کرده و معلم بوده، بعد از دوران بازنشستگی باز هم شروع می‌کند به آموزش، البته این بار نه رشته فلزکاری، بلکه هنر خوشنویسی را آموزش می‌دهد.

خودش این‌گونه می‌گوید: «چون معلم بودم می‌دانستم چطور باید با هنرجوها برخورد کنم. اساس کار هم این بود که اول خط ریز و خوش نوشتن این خط را آموزش می‌دادم و بعد به سراغ آموزش حروف می‌رفتم. از آنجایی که تعداد زیادی از شاگردانم دانش‌آموز بودند پدرها و مادرها از تدریس من استعقال می‌کردند چون دوست داشتند بچه‌هایشان خوش خط شوند. من همان ابتدای ورود به آموزش نمونه خطی از آن‌ها می‌گرفتم و بعد از گذشت پنج جلسه هم نمونه خط خود را می‌گرفتم و بعد این‌ها با هم مقایسه می‌شد».

خط این دانش‌آموزان تغییری هم می‌کرد؟ خودشان باور نمی‌کردند در مدت پنج تا ۶ جلسه، خط ریز آن‌ها این همه تغییر کند. یعنی من در پنج جلسه هر هنرجوی بدخط را خوش خط می‌کردم و بعد آموزش هنر خوشنویسی را شروع

ستاد برگزاری سی و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با انتشار فراخوانی از فعالان فرهنگی به‌منظور ارائه پیشنهادهای خود برای شعار این دوره از روابط عمومی نمایشگاه‌ها دعوت کرد.

به نقل از روابط عمومی نمایشگاه‌ها فرهنگ ایران، ستاد برگزاری سی و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در نظر دارد شعار این دوره از نمایشگاه را از طریق فراخوان عمومی و با مشارکت فعالان حوزه فرهنگ انتخاب کند. برنامه‌ریزی برای کلیه فعالیت‌های فرهنگی و جنبی در نمایشگاه سی وسوم حوال محور شعار منتخب خواهد بود.

علاقه‌مندان برای ارائه پیشنهادهای خود می‌توانند تا تاریخ ۳۰ مهرماه نسبت به ارسال شعارهای پیشنهادی خود به آدرس الکترونیکی PR@tibf.ir اقدام کنند. هر فرد می‌تواند دو شعار پیشنهاد دهد. پیشنهاددهندگان باید مشخصات خود را در ایمیل ارسالی ثبت کنند. براساس این خبر به پیشنهاد برتر و منتخب، جایزه‌ای از سوی ستاد برگزاری نمایشگاه تعلق خواهد گرفت.

خبر

فراخوان انتخاب شعار برای نمایشگاه کتاب

سینما

تنور تولیدات سینمایی با حضور پیشکسوتان و فیلمسازان جوان داغ می‌شود

چه جشنواره‌ای بشود فجر سی و هشتم!

«خروج» ۱۳ شهریور در شهرستان گچساران کلید خورد و در کنار قریببان پاتنه‌آ پناه‌های، جهانگیر الماسی، گیتی قاسمی، محمدرضا شریفی‌نیا و... به ایفای نقش می‌پردازند.

داریوش مهرجویی در ابتدای دهه ۹۰ با سه فیلم در سینما حاضر بود و بعد از «شیباج» که در سال ۹۲ ساخته شد دیگر حضوری در سینما نداشت تا اینکه چندی پیش اعلام کرد در صورت مساعد شدن شرایط و یافتن تهیه‌کننده، فیلم جدید خود را کلیدی می‌زند. مهرجویی پس از ۶ سال با «لامینور» به فیلم‌سازی روی آورد.

از نسکات ویژه این فیلم همکاری دوباره داریوش مهرجویی با علی نصیریان و عزت‌الله رفمانی‌فر پس از ۴۰ سال است، همچنین رضا درمیشیان تهیه‌کنندگی این فیلم را برعهده دارد و فیلم‌نامه آن توسط مهرجویی و وحیده محمدی‌فر به نگارش درآمده است. عبدالله اسکندری نیز به عنوان طراح گریم باز هم در این فیلم حضور خواهد داشت تا این فیلم ششمین همکاری او با مهرجویی باشد. سیامک انصاری، علی مصفا، پردیس احمدیه، مهرداد صدیقیان، کاوه آفاق و عزت‌الله رفمانی‌فر از بازیگرانی هستند که در این فیلم نقش آفرینی خواهند کرد. وحشی» فیلم متفاوتی نسبت به دیگر آثار این کارگردان باشد.

بازگشت مجید مجیدی با «خورشید»

مجید مجیدی یکی‌دیگر از چهره‌های شاخص جشنواره امسال خواهد بود که نسبت به دیگر همتایان خود با فاصله بیشتری از فضای فجر دور بوده است. آخرین حضور او در جشنواره به فیلم «آواز گنجشگ‌ها» در بیست و ششمین دوره فجر می‌رسد و قطعاً حضور دوباره او برای دوستدارانش خوشایند خواهد بود. او امسال با «خورشید» به سینما بازگشته است.

حمید نعمت‌الله نیز سه سال پس از «شعلور» با «قاتل وحشی» و سینما برمی‌گردد. به نظر می‌رسد «قاتل وحشی» فیلم متفاوتی نسبت به دیگر آثار این کارگردان باشد.

خبر

اکران «منطقه پرواز ممنوع» از ماه آینده

طیف بیشتری از مردم ارتباط برقرار کند. حتی نستعلیق را خوانا می‌نویسم تا مخاطب در نگاه اول هم حظ بصری و هم حظ معنایی از خط ببرد. دوست دارم هر کس سواد دارد و خط من را می‌بیند، از خواندن خط و فهم مضمون و کشش و قوس کلمات با هم لذت ببرد چون مطمئتم همان‌قدر که یک بیت یا جمله ناب، من را به شوق می‌رساند تا با زیبا نوشتن آن را نشر دهم، می‌تواند بر روح و جان سایرین هم مؤثر باشد و شاید یکی از مسئولیت‌های هنر همین است یعنی اصلاح رفتار مردم با ابزار هنر. هنر خوشنویسی هم از این قاعده جدا نیست و راه و رسم خودش را برای اصلاح مردم دارد.

تعدد هنر جوان و خوشنویسان مایه امیدواری است

از وضعیت فعلی هنر خوشنویسی می‌پرسم و پاسخ می‌دهد: «مهم‌ترین مسئله فعلی هنر خوشنویسی تعدد هنرجویان و خوشنویسان است. این مسئله خوشایند و مایه امیدواری است، از طرفی موجب شده مردم حق انتخاب داشته باشند و خط زیباتر را انتخاب کنند در نتیجه امرارعاش از این هنر بسیار سخت است و اگر هنرمندی بخواهد از این هنر کسب درآمد کند باید تمرین زیادی کند و آثارش پر از جاذبه و خلایق‌های هنری باشد».

وی به مسئله دیگری هم اشاره می‌کند و آن هزینه‌های برگزاری نمایشگاه و رساندن آثار به این مرحله است. کافی می‌گوید: «با اینکه من هیچ وقت به فکر برگزاری نمایشگاه نبودم و این نمایشگاه هم به اصرار و تلاش فرزندانم انجام شد اما هزینه‌های برگزاری نمایشگاه زیاد است. آثار باید تذهیب و قاب شود و همه این‌ها برای تعداد زیادی از هنرمندان هزینه‌بر است، برای همین هنرمندان زیادی فعالیت می‌کنند اما توان برگزاری نمایشگاه را ندارند تا هنرشان را به نمایش بگذارند و شرایط فروش برای آن‌ها فراهم شود».

این خوشنویس، هنر خوشنویسی را رو به رشد می‌داند و دلیل این رشد را تعدد هنرمندان و هنرجویان این رشته هنری و کلاس‌های انجمن خوشنویسان می‌داند. به گفته کافی خانواده‌ها دوست دارند بچه‌های خوش خطی داشته باشند و به این مسئله اهمیت می‌دهند و همه این‌ها موجب شده هنر خوشنویسی بیش از پیش مورد توجه باشد. در پایان گفت‌وگو از هنرمند خادم امام رضا (ع) می‌خواهم از آرزویش بگویمد. آرزوی حسین کافی کمی‌دور از دسترس اما زیباست. او می‌گوید: «آرزو دوم من سه جملات زیبایی دنیا را بنویسم و مقابل چشمان مردم باورم، این خواسته اگرچه دور از دسترس است اما آرزو کردن که عیب نیست».

فارس: فیلم سینمایی «منطقه پرواز ممنوع» به کارگردانی امیر داسارگو و تهیه‌کنندگی حامد بامروت نژاد، آبان ماه در سینماهای سراسر کشور اکران می‌شود. قرارداد اکران فیلم «منطقه پرواز ممنوع» به کارگردانی امیر داسارگو و تهیه‌کنندگی حامد بامروت نژاد، برای اکران در گروه استقلال ثبت شد و آبان ماه بعد از فیلم «سال دوم دانشکده من» در سینماهای سراسر کشور نمایش داده می‌شود. فیلم سینمایی «منطقه پرواز ممنوع» برمخاطب‌ترین فیلم جشنواره کودک و نوجوان اصفهان بوده و جایزه بهترین بازیگر این جشنواره را هم از آن خود کرده است. فیلم ماجراجویانه «منطقه پرواز ممنوع» روایتگر داستان سه نوجوان است که در حین آماده شدن برای مسابقه ساخت پهباد، با پیدا شدن یک یوزپلنگ در حوالی محل زندگیشان، وارد مسال و درگیری‌های مختلف و مهیجی می‌شوند. هادی حجازی‌فر، محمدفیلی، متین پاکزاد، متین کرمانی، علیرضا کبریی، علی‌ذکریایی، زین‌العابدین تقی پور و بهار نوحیان از جمله بازیگران فیلم سینمایی «منطقه پرواز ممنوع» هستند.

نعمت‌الله این بار نیز سراغ همکاری مجدد با لیلیا حاتمی و امین حیایی رفته تا تجربه موفق دیگری را کلید بزند. ستاره اسکندری، شهرام حقیقت‌دوست، عزت‌الله رفمانی‌فر، علی علایی، سلام نورم، یاسمین معینی از دیگر بازیگران این فیلم هستند. یکی از خبرهای کنجکاوکننده این روزها همکاری کیانوش عیاری و رضا عطاران در فیلم «گرگ» است. این سیزدهمین فیلم سینمایی عیاری است. فیلم‌نامه «گرگ» را خود عیاری نوشته و مقدمات تولید آن به زودی آغاز می‌شود. نوید و جمشید محمودی از فیلمسازان فعال سینما در حالی که این روزها فیلم تحسین شده «شکستن هم‌زمان بیست استخوان» را بر پرده اکران دارند، هم‌زمان در حال فیلمبرداری جدیدترین اثر خود یعنی «مردن در آب مطهر» نیز هستند. ابراهیم ایرج راز پس از «تابستان داغ» امسال با یک فیلم جنجالی در جشنواره حاضر خواهد بود. فیلم سینمایی «عنکبوت» که تهیه‌کنندگی جواد نوروزبیگی پس از گذراندن مراحل طولانی پیش تولید، ۲۵ شهریورماه در تهران جلو دوربین خواهد کرد. این فیلم داستان جوانان زندگی قاتل زنجیره‌ای را روایت می‌کند که قصد دارد ریشه فساد از خشک کند و محسن تنابنده نقش اول آن خواهد بود.

پیش از این شائبه حضور پیمان معادی در این فیلم رسانه‌ای شده بود که این بازیگر را وادار به تکذیب این خبر کرد. محمدحسین مهدویان نیز با فهرستی از بازیگرانش یعنی پیمان معادی و مهران مدیری در فیلم «درخت گردو» خبرساز شد. این فیلم پنجمین اثر این کارگردان جوان است که اتفاقاً آخرین ساخته‌اش است. ماجراجوی نیمروز؛ رد زبون» که تا زگی بر پرده سینما رفته و در حال نمایش است، مینا ساداتی و بابک حمیدیان از دیگر بازیگران «درخت گردو» به تهیه‌کنندگی سیدمصطفی احمدی هستند.

به نظر می‌آید بهروز شعبانی از دیگر فیلمسازان سینما کار خود را زودتر آغاز کرده و در میانه‌های فیلمبرداری اثر تازه خود «روز بلوا» به سر می‌برد که قصه آن درباره یک چهره تلویزیونی خوشنام است که توسط پلیس با اتهام‌های جدی مواجه می‌شود. نیکی کریمی از جمله بازیگرانی است که علاقه خود را به فیلمسازی هم نشان داده است. او امسال با «تابای» که خود نیز تهیه‌کنندگی آن را برعهده دارد در جشنواره حضور خواهد داشت و به تازگی فیلمبرداری این اثر به پایان رسیده است و هادی حجازی‌فر، جواد عزتی، سحر نوشاهی و دانیال نوروش از جمله بازیگران آن هستند.